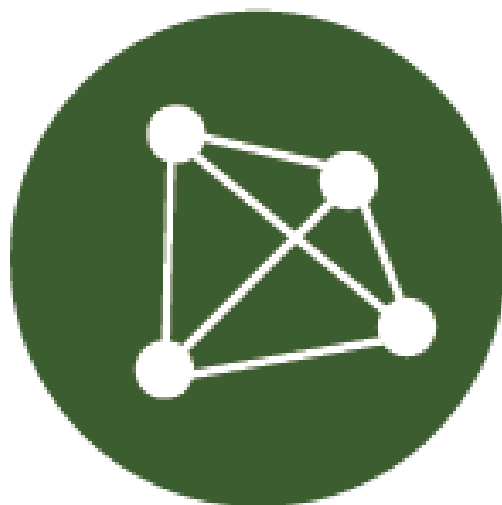

LÆR-VEL

Nasjonalt kompetansenettverk for
studenters læringsmiljø og velferd

World Cafe.
LÆR-VEL Årskonferanse 2025
Oppsummering og tiltak

Følgende tema ble diskutert

- 1: Samarbeid lærested og samskipnad
- 2: Studentengasjement
- 3: Studentøkonomi
- 4: Obligatorisk oppmøte
- 5: Ensomhet og tilhørighet
- 6: SHoT – 2026
- 7: Læringsmiljø for utdanningskvalitet
- 8: Universell utforming

1: Samarbeid lærested og samskipnad

Trepartssamarbeid

Tillitt til hverandre.

Skape en møtekultur hvor det er selvsagt at både utdanningsinstitusjon, studentsamskipnad og studenter deltar.

La studenter stå i førersetet for å vise ønsker og behov - utvikle tjenester i fellesskap.

Psykososialt læringsmiljø er et felles ansvar.

Stå samlet om det studentene trenger: Studenter skiller sjeldent på samskipnader og utdanningsinstitusjoner, de ønsker tilbud/tjenesten.

Strategi og struktur

Unngå konkurranse mellom aktørene – dårlig ressursbruk.

Bli enig: hvor stopper samskipnadens ansvar vs. utdanningsinstitusjonens.

Delta på felles konferanser, møter og andre arenaer hvor samarbeid skjer.

Samarbeid må skje også på lavere nivå enn styrene/lederne i utdanningsinstitusjon og studentsamskipnad.

Lage operative strategier og møteplaner for samarbeid, slik at man jobber mot like mål og prioriteringer.

Endringer og tilpasninger

Studentgrupper endrer seg – type studenter, antall, ønsker og behov.

Lage tjenester som kan tilpasses og skaleres etter ønsker og behov.

Bruke vertskommunene for et bredere tjenestetilbud.

Studenter er i sirkulasjon. Sikre at også ansatte på utdanningsinstitusjoner, og fagmiljøene, kjenner til tjenestetilbud til samskipnader.

Synlighet og kommunikasjon

At studentsamskipnader er fysisk synlig og enkelt tilgjengelig for studenter er avgjørende.

Studentsamskipnaden må prioritere å også være synlig på de mindre utdanningssituasjonene.

Samordne informasjon fra utdanningsinstitusjoner og samskipnader (eks. nyhetsbrev, samleportal for tilbud ol.).

Gi fortløpende og regelmessig informasjon (SoMe, web, Canvas ol.).

Bruke studiestart og førstesemestertiltak for å informere om tjenester fra samskipnaden.

Også foreleseren burde informere om tjenestetilbudet til studentsamskipnaden – treffer store mengder studenter effektivt.

2. Studentengasjement

Utfordringer	Å skape og styrke studentengasjement
Tid og kapasitet studenter har komplekse livssituasjoner og er presset på tid. Informasjon Vanskelig å finne info om arrangementer, aktiviteter og hva man kan være med på. Motivasjon Manglende struktur og mulighet for engasjement. Studenter ønsker ofte ikke å forplikte seg – foretrekker enkeltstående møter og arrangement. Pandemi Ettervirkninger med lav deltakelse og engasjement. Økonomi og jobb Press på økonomi og arbeid ved siden av studier. Ressurser til studentfrivillighet Ikke nok midler og ressurser som støtter opp aktivitet til frivilligheten. Bruker mye tid på administrasjon, enn selve aktiviteten. Utdanningstyper Utfordringer for deltidsstudenter, samlingsbaserte utdanninger, utdanninger med mye praksis, ol. Økonomisk straff av utdanningsinstitusjoner Studenter skal levere på normert tid. Utdanningsinstitusjoner ønsker at studenter engasjerer seg, skaper verdier for institusjon og samfunnet, men taper penger på studenter som ikke følger studieprogresjonen.	Informasjon og synlighet: Lett tilgjengelig info om aktiviteter og foreninger. Bruke sosiale medier, standdager og undervisninger for å gi info. Aktivitetskalender: samle all info på ett sted, slik at det ikke er tilfeldig hva man får med seg. Lavterskeltilbud: Gjør det enkelt å delta, spesielt for nye studenter. Alltid tenke at det må være plass til en ny person i fellesskapet. Campusverter, samskipnader ol.: skape hygge og aktivitet på campus. Oppstart av aktiviteter: En rigg som sikrer støtte og bistand til de som vil starte/drive aktivitet. Tilgang til økonomiske midler. Sikre at mindre grupper kan søke midler (eks. aktivitetsfond) - mer lavterskel, mindre alvor. Skape arenaer: Sosiale møteplasser på campus og varierte tilbud. Vertskommuner: Invitere inn til frivillighet, arenaer og ressurser i kommunal regi. Relasjoner og trygghet: Utdanningsinstitusjoner, samskipnader og studenter står sammen om et yrende engasjement. Fokus på å bygge vennskap og fellesskap. Psykologisk trygghet. Skape faglig engasjement Faglig identitet og tilhørighet. Delta i praksis, gruppearbeid, undervisning. Faglig-sosialt fokus.

Hvorfor er studentengasjement viktig: Skaper tilhørighet og fellesskap. Motvirker ensomhet og hindrer frafall.

Det må være:
En rigg som tar imot studenter som vil bidra og være rom for å feile. Vi må bygge kultur for engasjement.

Økonomisk press

- Kan ikke leve på studielånet alene.
- Kredittkort og forbrukslån som løsning.
- Blir stort skille mellom studenter med og uten støtte hjemmefra.
- Konsekvens blir å avslutte studiene om man ikke har råd til å «bo, leve og studere».

Lånekassen

- Vanskelig å forstå systemet og stipendregler.
- Vanskelig å vite akkurat hva som står igjen med som stipend og lån når man er ferdig som student.
- Vanskelig å forholde seg til at man vil ha et stort lån på slutten av studiene. «Alle tar lån».
  - Blir straffet for å ha for høy inntekt.
- Ikke et system som gir tid til modning og sosial utvikling – det er dyrt å ikke ta riktig valg for studier på første forsøk.

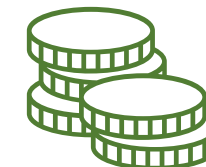

Bolig

- Høye leiepriser, også i distriktene.
- Om bolig ikke ligger i nærheten av kollektivtilbud er det behov for bil.
- Ikke nok studentboliger til alle som ønsker det.

Tid og engasjement

- Må jobbe ved siden av studiene.
- Lite tid til frivillig arbeid og studentfrivillighet.
- Ikke råd å ta del i aktivitet som koster.

Informasjon og veiledning

- Mer informasjon om lånekassen.
- Vite hvem man kan snakke med om man trenger råd og tips om privatøkonomien.
- Fronte forbrukerrådet UNG som ressurs.

3. Studentøkonomi

Økonomiske tiltak:

- Skape mer relevante jobber på utdanningsinstitusjoner og samskipnader.
- Samskipnaders tilbud til studenter må være priset mot en studentlommebok.
  - Betalt internships, og praksis.
  - Økte grensen for inntekt ved studielån.
- Lage mer tydelige rammer i lånekassen for hva som er stipend og lån.
  - Utstyrsstipend.
- Lage en «økonomi-kalkulator» for planlegging.
- Bygge flere studentboliger, som er gunstig plassert til campuser og kollektivknutepunkt.
  - Nei til AirBnB for å frigjøre boliger.

Politisk ansvar

- Selvmotsigende budskap: krav om fulltidsstudier, men behov for arbeid.
- Politikere må forstå studentenes situasjon og lage løsninger som treffer studenter og egenarten av utfordringer studenter møter.
  - Knytte studielånet til G.

4. Obligatorisk oppmøte

Formålet må være tydelig og godt begrunnet

Ikke ha obligatorisk oppmøte kun for å ha det.

Styrke faglig kvalitet og sosial tilhørighet.

Forebygge ensomhet og frafall.

Skape kultur for deltakelse og godt læringsmiljø.

Fordeler med obligatorisk oppmøte

Bygge kultur og tilhørighet:

Gir mulighet til å etablere studievenner og nettverk.

Skaper et levende campus.

Overganger:

Hjelper studenter i overgang fra elev til student, og fra bachelor til master.

Læring og interaksjon:

Læring skjer best i interaksjon og samarbeid.

Variert undervisning (seminar, plenumsdiskusjon, gruppearbeid) styrker kvaliteten.

Forebygger ensomhet:

Sosial kontakt og fellesskap gir trygghet og motivasjon.

Ulemper og utfordringer

Tilrettelegging:

Vanskelig å finne løsninger som passer for alle.

Studenter med sykdom, tillitsverv eller spesielle behov må ha gode alternativer (f.eks. skriftlige oppgaver).

Fleksibilitet:

Fleksibilitet må være et nøkkelord – ikke alle kan møte fysisk.

Administrativt arbeid:

Innsamling og kontroll av oppmøte i store klasser er krevende.

Likhetshåndtering:

Ulike studentgrupper (heltid, deltid, digitale studenter) har forskjellige behov.

Studentøkonomi og tid:

Press på økonomi og arbeid kan gjøre oppmøte vanskelig.

Viktige prinsipper for implementering

God begrunnelse:

Oppmøte må føles verdt det for studentene.

Alternativer for fravær:

Legitimitet ved sykdom eller verv.

Første semester fokus:

Obligatorisk oppmøte kan være mest relevant i starten for å bygge kultur.

Variasjon og kvalitet:

Undervisning må være engasjerende og variert for å motivere oppmøte.

Forskning og evaluering:

Behov for mer kunnskap om effektene av obligatorisk oppmøte.

5: Ensomhet og tilhørighet

Følelsen av å være alene

- Stor overgang fra elev til student, en ensom affære.
- Høye forventninger til studiestart og raskt få venner. Laget et glansbilde av «den beste tiden av livet».
- Ingen å sitte med i forelesning eller kantina.
- Det krever noe å bli kjent med andre.

Praktiske barrierer

- Lokale studenter har allerede etablert nettverk.
- Store kull gjør det vanskelig å bli kjent.
- Manglende struktur i undervisning for å bli kjent.
- Manglende sosiale arena for å treffe hverandre, og hvor man er motivert for å møte nye mennesker.

Konsekvenser

- Hvis du ikke har det bra, klarer du ikke å lære.
- Sosial isolasjon – påvirker læring og psykisk helse.
- Studenter møter ikke opp selv om de er interesserte i fag og aktivitet som avholdes.
- Risiko for frafall er høyt om man er ensom og ikke opplever tilhørighet.

Samfunns- og kulturfaktorer

- Individualistisk samfunn.
- Digital utvikling – mindre behov for å møtes fysisk.
- Pandemien svekket jungeltelegraphen og den sosiale kulturen.

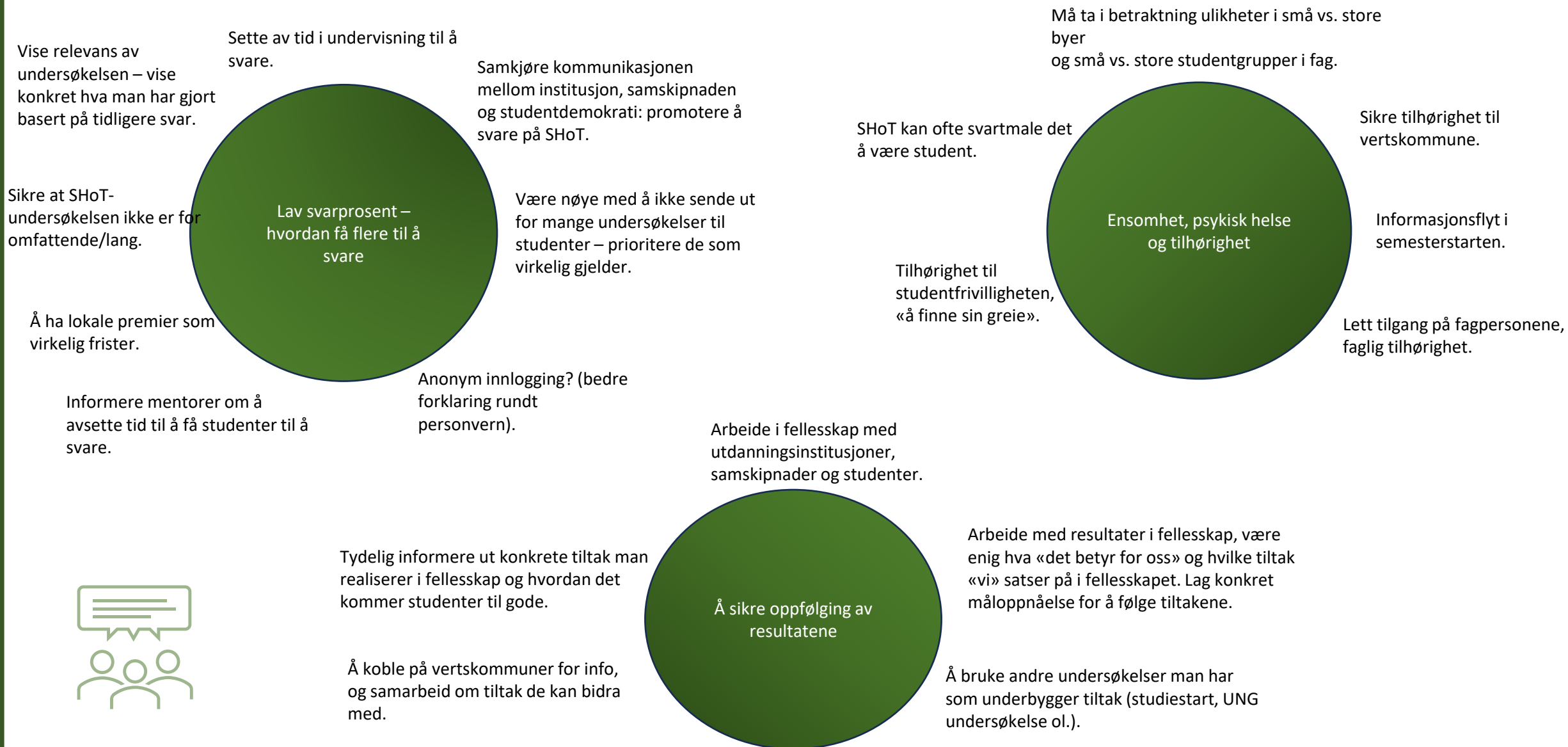
Tiltak

5: Ensomhet og tilhørighet – tiltak og løsninger

Pedagogiske og organisatoriske tiltak	Faddere, mentorer, hjelpelærere ol.	Kultur og deltakerkultur	Sosiale tiltak	Å fange opp de som ikke finner seg til rette/ikke deltar i frivillighet ol.	Psykologisk trygghet
- Struktur i undervisningen, det er også faglærers ansvar at studenter trives. - Synlig veiledning og tilgjengeliggjøre faglærerne. - Skape faglig identitet og tilhørighet i kull/klassen. - Randomiserte grupper for å bli kjent med flere - Obligatorisk oppmøte og mer aktiv undervisning for enda mer interaksjon i undervisningssituasjoner. - Oppstartsseminarer med fokus på sosial integrasjon.	- Bruke erfarne studenter for å skape faglig og sosial tilhørighet. - Det er lettere å stille spørsmål og skape tilknytning til noen som er mer «like» seg selv. - Bruke slike tilbud til å skape relevant jobb for studenter – bruker mer tid på campus.	- Skape en kultur der det er greit å være ny og føle seg alene – vise at det er flere i samme båt. - Skape en kultur hvor man forstår overgangen fra elev til student – slik at man raskere vokser inn i den nye rollen. - Skape en deltakerkultur på at man deltar i undervisning og aktivitet/arrangement, både faglig og sosialt. - Skape en kultur for at både ansatte og studenter bidrar til et inkluderende faglig og sosialt miljø. Dette er et felles ansvar.	- Tilrettelegge for å bo kollektivt og sosiale arena for å møte de man bor med (men likevel, de som ønsker å bo alene skal ha mulighet til det). - Bruk av frivillig tvang og FOMO for å motivere til deltakelse. - Flere treffpunkt også på campus som ikke trenger faglig innhold, men er mer sosialt rettet. - Lage arena som enkelt kan tas i bruk for å treffes/gjennomføre aktivitet/samlinger - Opprette grupper for spesifikke behov (autisme, ADHD, dysleksi ol.)	- Forelesere som møter studenter direkte hilser og inkluderer i undervisningssituasjonen. - Gratis kaffe/vaffel av studentprest/omsorgspersoner. - Kurs/tilbud for å snakke med omsorgspersoner (samskipnader). - Lavterskel aktivitet som er åpent for alle, og enkelt å delta på. Med aktivitet som skaper sosial interaksjon (spillekvelder ol.). Dette er noe samskipnader og utdanningsinstitusjoner selv også kan legge til rette for.	- Det handler om å skape psykologisk trygghet – hvor studenter føler seg trygge til å være seg selv, lære, stille spørsmål, ta initiativ og ikke være redd for å gjøre feil. - Dette skaper gode inkluderende miljøer, hvor vi motvirker ensomhet og skaper tilhørighet.

6: SHoT – 2026

7: Læringsmiljø for utdanningskvalitet

Viktige prinsipper:

- Et trygt læringsmiljø er en forutsetning for god utdanningskvalitet.
- Tilhørighet og fellesskap må etableres tidlig (førstesemestertiltak).
- Studentene lærer på ulike måter → undervisningen må tilpasses.
- Studiekvalitet som samspill mellom foreleser og studenter:
  - Engasjement i fellesskap.
  - Aktivitet skal oppleves som meningsfull, ikke som tvang.

Utfordringer

- Lav fysisk og mental tilstedeværelse.
- Pedagogisk utfordring: hvordan få studenter til å være engasjert og tilstede?
- Store vs. små grupper gir ulike dynamikker.
- Obligatorisk oppmøte – balanse mellom krav og fleksibilitet.
- Manglende pauser og sosiale soner på campus.

Løsninger

Fysisk	Psykososialt	Digitalt	Organisatorisk	Pedagogisk
• Universell utforming av lokaler og læringsarena. • Sosiale soner som støtter undervisning og pauser (ikke bare i fellesområder som kantine, bibliotek ol. men ut på fakultet, bygg). • Undervisere må være til stede og ikke ha hjemmekontor. • Tilrettelegge for fysisk oppmøte – tilpasse også til ulike studenttyper (eks. deltid).	• Skape trygghet og tilhørighet. • Å bli sett av forelesere/ansatte. • Bruke tid med gruppearbeid i undervisningen, noen vil merke om du kommer eller ikke (og følge opp). • Arenaer utenom undervisning for sosial kontakt. • Mentorordning, faddergrupper ol. – lage arena hvor studenter kan treffe hverandre med mål om å bli kjent og å være en støtte for hverandre	• Universell utforming av digitale læringsressurser. • Tilgjengelighet og bruk av digitale flater og teknologi – også for ulike studentgrupper. • Utvikle en plattform hvor ressurser er tilgjengelig. • Kompetanseheving både for studenter og ansatte. • Bruke teknologi på en ny måte.	• Valg av kulltillitsvalgte – og opplæring. • Tilbakemeldingssystemer. • Si – ifra knapp, som promoterer regelmessig. • Studentfrivillighet og studentdemokrati – en naturlig del av hverdagen. • Studentombud. • Obligatorisk oppmøte – Bruke det på strategiske tidspunkt.	• Studentaktive læringsformer. • Pedagogisk kompetanse. • Gode forventningsavklaringer mellom studenter og faglærere. Skape trygghet i klasserommet. • Forutsigbarhet og tilgjengelighet på tilgang til faglærer. • Foreleser setter sammen grupper. • Ruste til arbeidslivet.

8: Universell utforming

Et viktig spørsmål: hvor langt kan man/skal man strekke universell utforming inn i undervisning, gruppearbeidet, streaming ol.?

Utfordringer

- Økte diagnoser i samfunnet – gir utslag på behov for tilrettelegging også i studentmassen.
- Tilretteleggingen på VGS er ikke nødvendigvis det man får i høyere utdanning. Forventningsavklaring.
- Tilrettelegging: noen får for mye, andre for lite.
- Ny type studentmasse – gammelt skolesystem.
- Engasjerende undervisning/studentaktiv læring kan gi mye merarbeid – er dette tatt med i betraktning?

Løsninger

- Verktøy for selvledelse – hva har vi i dag og hvordan tilgjengeliggjøres dette for studentene?
- Universell utforming må også inkludere psykiske vansker.
- Streaming/opptak kan være gode verktøy, men:
  - Må ha god dialog med studenter for å se muligheter/utfordringer med bruk av streaming.
  - Vente med å gjøre opptak tilgjengelig til eksamensperioden – Skape mer fysisk oppmøte?
- Undervisning på campus er ikke forelesning – men interaktiv aktivitet.
- Ikke ta fra studenter mestringsopplevelsen – tilrettelegging skal fremme deltakelse og måloppnåelse.

LÆR-VEL

Nasjonalt kompetansenettverk for
studenters læringsmiljø og velferd

- Nettverkets formål er å fremme kompetansedeling og utvikling for å styrke **studentenes læringsmiljø og studentvelferd**.
- Nettverket legger til rette for **samarbeid og samskaping** mellom læringssteder, samskipnader og studentorganisasjoner.

Universiteter
og høyskoler

Samskipnader

Studenter

Andre relevante
samarbeidspartnere

Studenters
suksess